

mietol, ináč usnesenie súdu I. stolice potvrdil. Dôvody: Proti exekútovi bolo započaté dňa 16. júla 1936 vyrovnacie pokračovanie, ktoré podľa § 12 vyr. por. prekáža nadobudnutiu sudcovského záložného práva pre pohľadávky, ktoré nemajú prednostné právo. To však, že by istina s úrokmi a útraty sporu tu vymáhané mali prednostné právo, nebolo tvrdené.

Najvyšší súd na rekurz exekventa zmenil usnesenie súdu druhej stolice a povolil exekúciu aj po výšku 579 Kč 20.h útrat sporu (v tejto čiastke obnovil usnesenie súdu prvej stolice).

Dôvody:

Vyrovnanie vzťahuje sa na pohľadávky, či podmienené, či nepodmienečné, vzniklé do započatia vyrovnacieho pokračovania. Útraty sporu, o ktorých bol učený sudcovský výrok teprv po započatí vyrovnacieho pokračovania, nie sú dotknuté vyrovnaním, lebo pohľadávka útratová vznikla teprv za vyrovnacieho pokračovania (srovn. plen. rozh. zo dňa 11. októbra 1927 Pres 1200/25).

V súdenom prípade bolo proti exekútovi započaté vyrovnacie pokračovanie 16. júla 1936. Podľa ospr. rubra exekventom predloženého bola žaloba o zrušenie pronájemnej zmluvy a o prepustenie predmetu nájmu do držby podaná 28. augusta 1936, tedy po započatí vyrovnacieho pokračovania a exekút bol odsúdený na vydanie predmetu arendy — ktorý nárok ani nepodlieha vyr. — a na zaplatenie útrat vykonateľným rozsudkom za vyrovn. pokračovania vynesným. Podľa horeuvedenej zásady, útraty tieto nie sú dotknuté vyrovnaním, a pretože exekúcia bola žiadaná na vymáhanie plnenia aj hlavného predmetu arendy, nemohlo byť prekážkou povolenia exekúcie vyrovnacie pokračovanie, vedené proti exekútovi, ani dotyčne sporových útrat vzniklých a prisúdených teprv po zahájení vyr. pokračovania.

Čís. 15878.

Dodatočným udelením povolenia na zriadenie elektrického vedenia všeužitočnému elektrickému podniku podľa § 16 zák. č. 438/1919 Sb. z. a n. nezaniká protiprávnosť porušenia držby, ktorého sa dopustil elektrický podnik tým, že zriadil elektrické vedenie na cudzom pozemku pred udelením úradného povolenia a bez súhlasu vlastníka pozemku. Vlastník pozemku nemôže však požadovať už odstránenie vedenia, ale len zistenie porušenia držby a náhradu škody spôsobenej mu do udelenia úradného povolenia.

Náhrady škody vzniklej zriadením a udrzovaním elektrického vedenia po udelení úradného povolenia nemožno sa domáhať žalobou pred riadnymi súdmi.

Žalovaná strana (všeuzitočný elektrický podnik podľa zák. č. 438/1919 Sb. z. a n.) postavila v júli 1931 na pozemkoch žalobníka bez jeho súhlasu a bez úradného povolenia elektrické vedenie. Žalobník domáhal sa žalobou súdneho výroku, že žalovaná strana povinná je vedenie s jeho pozemku odstrániť, zdržať sa pod pokutou ďalšieho jeho držby a nahradiť mu spôsobenú škodu. Za priebehu sporu bolo žalovanej strane výmerom zemského úradu zo dňa 14. októbra 1932 dodatočne udelené povolenie k zriadeniu elektrického vedenia.

Súd I. stolice žalobu zamietol, odvolací súd jeho rozsudok čiastočne zmenil tak, že určil, že sa žalovaná strana dopustila rušenia držby a zaviazal ju, aby zaplatila žalobníkovi na r. 1931 sumu 819 Kč a na ďalšie roky — pokiaľ bude vedenie na pozemku žalobníka — vždy 189 Kč 90 h odškodného. Na odstránenie vedenia odvolací súd žalovanú stranu nezaviazal vzhľadom na medzitým udelené dodatočné povolenie.

Na jvyšší súd dovoláciu žiadosť žalovanej strany zamietol, pokiaľ napádala výrok rozsudku odvolacieho súdu, že sa žalovaná strana dopustila rušenia držby; inak však na jej dovoláciu žiadosť rozsudok odvolacieho súdu v časti, týkajúcej sa odškodného za r. 1931 a ďalšieho odškodného až do dňa 14. októbra 1932, rozviazal a uložil odvolaciemu súdu nové pojednávanie a rozhodnutie, konečne v časti, týkajúcej sa odškodného po dni 14. októbra 1932, tento rozsudok zbavil účinnosti a v tejto časti spor zastavil.

D ô v o d y:

Žalobná žiadosť nesmerovala sice na určenie, že žalovaná strana rušila žalobníka v držbe spornej nehnuteľnosti, toto určenie je však predpokladom toho, aby bolo vyhovené žalobnej žiadosti o zpäťvedenie do držby a o zákaz ďalšieho rušenia pod pokutou, a v spore o sumárnu repozíciu musí súd v každom prípade riešiť otázku, či žalovaný rušil držbu žalobníka alebo nie, tak že v žalobnej žiadosti o sumárnu repozíciu — teda aj v tejto žalobe — je vždy implicitne zahrnutá aj žiadosť o určenie toho, že sa žalovaný dopustil rušenia držby.

I keď je nepochybné, že riešenie tejto otázky patrí do dôvodov rozsudku, lebo je vlastne určením právneho základu, na ktorom súd vyhovuje žalobe, prece nemôže byť predmetom dovolania, že súd riešil vo výroku rozsudku otázku, či žalovaná strana rušila držbu žalobníka alebo nie. Preto nemôže mať úspechu sťažnosť dovolania, že odvolací súd porušil právne pravidlo určením, že sa žalovaná strana dopustila rušenia držby.

Bezzákladná je dovolacia sťažnosť, že bolo porušené právne pravidlo, podľa ktorého k rušeniu držby je potrebná obmyselnosť.

Postavenie stĺpov je úmyselným činom. Kto postaví úmyselne železné stožiare na betonových základoch a drevené stĺpy, musí mať v úmysle všetky nevyhnutelné následky, ktoré sú spojené s týmto postavením; keď ich teda postaví na pozemok, ktorý má v držbe iná

osoba, ruší držbu tejto osoby a nemôže sa vyhnúť následkom tohoto rušenia, keď sa ho dopustil bezprávne a samovoľne.

Podľa výmeru zemského úradu zo dňa 14. októbra 1932 č. 82.570-III-5/32 žalovaná strana nadobudla iba schválením, obsiahnutým v citovanom výmere, právo: stavať a udržiavať železné stožiare na betonových základoch, ako i stĺpy drevené na pozemkoch súkromných za smluvenú, prípadne úradom stanovenú náhradu, ktorému právu odpovedajú povinnosti majiteľov vyššie uvedených pozemkov trpeť vykonávanie všetkých rečených práv so strany stavebníka (to jest žalovanej strany). V tomto výmere niet reči o zpätnej účinnosti práv, nadobudnutých žalovanou stranou. Neporušil preto odvolací súd právne pravidlo — ako si žalovaná strana sťažuje —, keď nedospel k názoru, že citovaný výmer bol vydaný so zpätnou účinnosťou.

Bezzákladná je dovolacia sťažnosť, že po schválení, to jest po vynesení citovaného výmeru, žalobník nemá práva si sťažovať na rušenie držby; lebo žalobník sťažuje si na rušenie držby, ktorej sa dopustila žalovaná strana ešte pred vynesení citovaného výmeru. Toto jeho právo nezaniklo tým, že spomenutý schvaľovací výmer bol vynesení dodatočne, lebo tento výmer má iba ten účinok, že dňom jeho vynesenia zanikla protiprávnosť, ktorá bola v tom, že železný stožiar a drevené stĺpy boli postavené na spornom pozemku samovoľne a porušením pokojnej držby žalobníka, a preto železný stožiar a drevené stĺpy teraz už nemôžu byť odstránené zo sporného pozemku.

Zistenie odvolacieho súdu, že žalovaná strana sa dopustila rušenia držby, je tedy správne a bolo treba zamietnuť dovolaciu žiadosť, nakoľko napáda túto časť rozsudku odvolacieho súdu.

Kto porušil držbu iného, povinný je nahradiť škodu, ktorú mu zapríčinil týmto rušením, a to na celú dobu, kým rušenie trvalo.

V súdenom prípade rušenie žalobníka v držbe sporného pozemku žalovanou stranou trvalo dotiaľ, kým nebol vynesení výšcitovaný schvaľovací výmer — lebo od toho času je žalovaná strana už oprávnená »na stavanie a udržiavanie železných stožiarov na betonových základoch a drevených stĺpov na pozemkoch súkromných« — tedy do 14. októbra 1932.

Z toho plynie, že žalovaná strana je povinná nahradiť žalobníkovi škodu, ktorú utrpel rušením držby odo dňa postavenia stĺpov, tedy od konca júla 1931 až do 14. októbra 1932.

Odvolací súd konal podľa materiálneho práva, keď prisúdil žalobníkovi odškodné na túto dobu a neporušil tým ani formálne právne pravidlo — ako si žalovaná sťažuje —, lebo žalobník, ktorý sa domáhal už v žalobnom spise náhrady škody, utrpenej rušením držby, v smysle 3. bodu § 188 a § 494 Osp. bol oprávnený rozšíriť žalobu i na tie časti náhrady svojej škody, ktorá sa staly splatnými po podaní žaloby.

Právom sťažuje si však žalovaná, že odvolací súd zistil sumu náhrady tejto škody proti obsahu spisov, keď vychádzal zo stanoviska, že znalec Jaroslav K. ocenil škodu žalobníka na rok 1931 na 750 Kč, a na ďalšiu dobu na ročných 150 Kč, lebo znalec odhadol ušlý zisk žalo-

vanou stranou zaujatých 375 m² iba na 48 Kč 75 h na rok 1931, a suma 150 Kč prichádza v posudku tohoto znalca ako odškodné za drevené stĺpy raz na vždy.

Keďže Najvyšší súd v dôsledku ustanovení § 534 Osp. (posledný odstavec) nemôže uvažovať o znaleckých posudkoch a na tom základe zistiť skutočnosť, koľko činí škoda žalobníka na dobu, kým trvalo rušenie držby, to jest na dobu od konca júla 1931 do 14. októbra 1932, bolo treba rozsudok odvolacieho súdu v tejto jeho časti rozviazať a odvolaciemu súdu uložiť, aby v tomto ohľade ďalej pokračoval, skutkový stav náležite zistil a aby potom znova rozhodol.

Od toho času, keď bol vynesení schvaľovací výmer, to jest od 14. októbra 1932, pomer sporových strán sa od základu zmenil. Žalovaná strana používa pozemku, ktorý je držbe žalobníka, v smysle citovaného výmeru už nie svojmocne rušením jeho držby, ale na tom základe, že patrí jej služebnosť na tento pozemok, totiž právo, aby tam stavala a udržiavala železné stožiare na betonových základoch a drevené stĺpy za smluvenú, prípadne úradom stanovenú náhradu. Stanovenia tejto náhrady škody, spôsobenej oprávneným zriadením elektrického vedenia, nemožno sa však domáhať žalobou pred riadnymi súdmi (Úr. sb. č. 963). Dotyčne tej časti žalobnej žiadosti, ktorou sa domáha žalobník odškodného na dobu od 14. októbra 1932, je tedy daná sporu prekážajúca okolnosť, stanovená v 1. bode § 180 Osp. Preto — v smysle §§ 540 a 182 Osp. — bolo treba pozbaviť účinnosti napadnutý rozsudok v tej jeho časti, ktorou bola prisúdená náhrada za škodu žalobníkovi aj na dobu po 14. októbri 1932, a spor v tomto rozsahu zastaviť.

Čís. 15879.

Pre rozsah pravoplatnosti rozsudku smerodajné je procesné právo platné v oblasti procesného súdu.

(Rozh. z 23. februára 1937, Rv III 840/36.)

Žalobníci: František N. a Mária N. domáhali sa na žalovanom Vojtechovi Š. zaplata 13.750 Kč. Žalovaný podal proti žalobníkom vzájomnú žalobu o zaplata 1.215 Kč 55 h, ktorú sumu vraj zaplatil miesto žalobníkov okr. nem. poisťovni v B. titulom poisťných príspevkov, predpísaných žalobníkom resp. ich právnenému predchodcovi. Žalobníci namietali, že vzájomnou žalobou uplatňovaná pohľadávka žalovaného zanikla v dôsledku pokonávky, uzavrenej medzi sporovými stranami v spore, vedenom medzi tými istými stranami pred krajským súdom v Bratislave. Sú d I. s t o l i c e vzájomnej žalobe vyhovel, o d v o l a c i s ú d ju zamietol a t o z d ô v o d u, že pokonávkou, uzavrenou medzi sporovými stranami dňa 11. novembra 1931 pred krajským súdom v Bratislave, boly uspokojené všetky vzájomné nároky sporových strán, ktoré povstaly z vedenia a odovzdania reštaurácie v B., tedy aj vzájomnou žalobou žalovaného požadovaná pohľadávka.